

Den
Kjellberggska Fastigheten

Tryck på
mellanslag
tangenten för
nästa bild eller
vänta ca. 60 sek.

numera
A B F - huset

Hallstahammar

Berättelsen om ABF huset, fd. Kjellbergska fastigheten.

Det hus där ABF idag bedriver sin verksamhet har en gedigen historia, som så smått ska återges här.

Den 10 juni uppdelades "WestTuna By af Svedvi socken" enligt konungens höga befallningshavare; att lagligt fördela alla ägor i WestTuna hörande då odlade ägor, (samt förrätta lagligt gradering och jämnings-delning på hustomter). Mer om detta går att läsa i *WestTuna Consept Handlingar af 1822*, finns att tillgå vid Lantmäteri, Västerås.

Namn vid delningen var:	Per Persson
	Erik Mattson
	Erik Erson
	Anders Ardensson
	Lars Person
	Carl Jansson
	Lars Davidsson
	Lars Karlsson
	Fredrik Larsson

1834 flyttade Erik Erson till WestTuna.

Erik Ersons dotter, Kristina Eriksson gifte sig med August Kjellberg 1874.

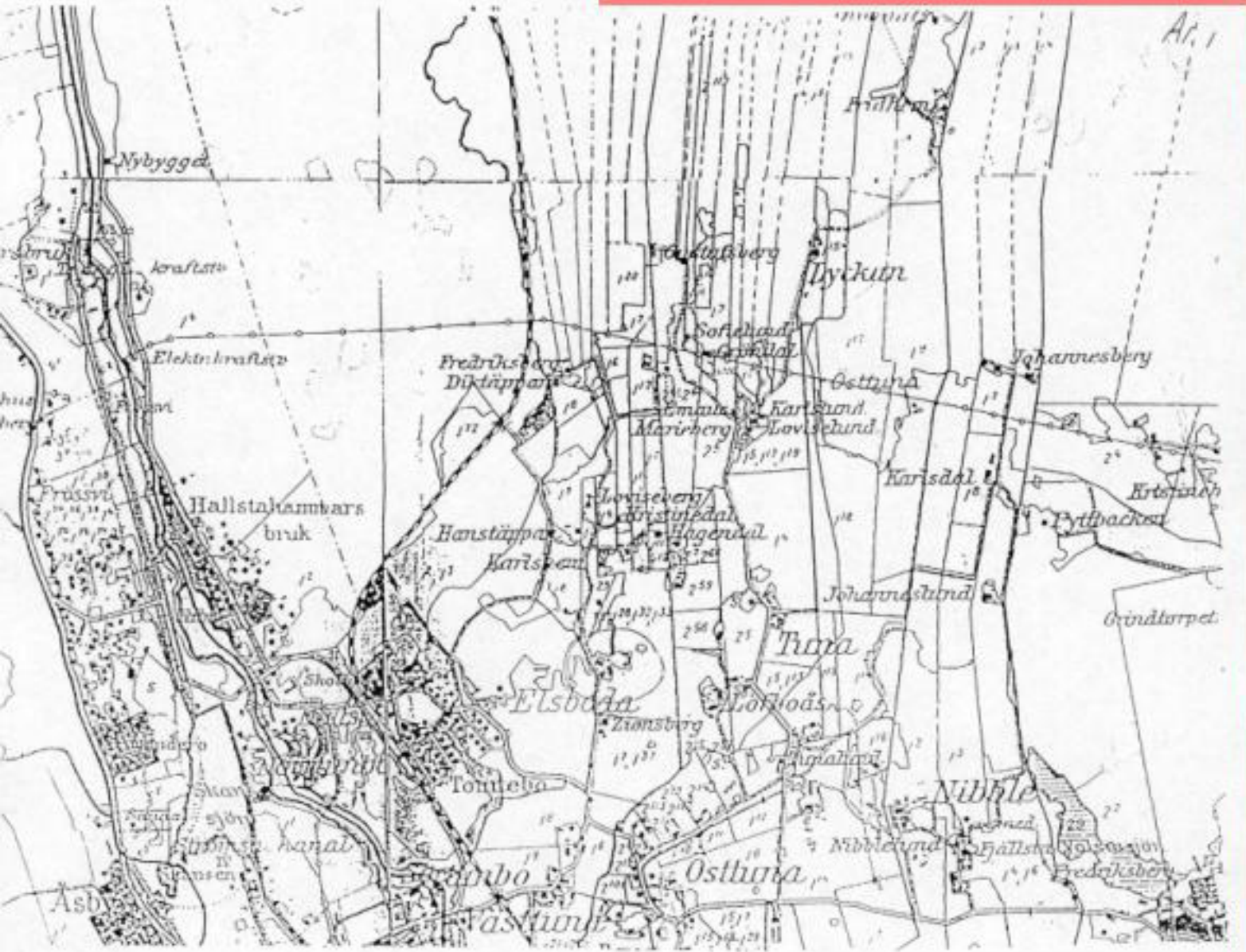
August byggde det nuvarande huset i slutet av 1800 talet framför det lilla huset som revs när det stora var klart. I det nya huset fanns plats för två familjer. Då grundades "Den Kjellbergska Fastigheten".

Sonen Georg f. 1878 delade huset med föräldrarna,han flyttade sedan till Tunadal N: 2.

1920 flyttade Gottfrid Kjellberg f. 1882 dit, han byggde till stallet och ladugården.

Tryck på mellanslag
tangenten för nästa
bild eller vänta

Runt sekelskiftet var VästTuna en stor by med åtta hemman (gårdar), två civila torp och två soldattorp. Ågorna sträckte sig från Hallsta i söder, mellan Eldsboda och Tuna till älmåningen i norr. Den av gårdarna som finns kvar är nuvarande "ABF huset" i VästTuna. Övriga Hallsta var glesbefolkat, bruken expanderade, centrum var beläget vid Trollebo. Karta från 1907

Tryck på mellanslag tangenten för nästa bild eller vänta

Här är ett betyg Georg Kjellberg har skrivit till drängen Johan Alfred Lundin 1884.

Drängen har tidigare tjänat hos Fredrik Larsson, Westtuna.

Drängen Johan Alfred Lundin
hvilken kom i min tjänst såsom Dräng
den 1 November 1882 med orlofsbebel ifrån

Fredrik Larsson Westtuna
och aflyttat den 24 december 1884, lemnas följande vittnesord:

Fräjd	god
Ryktighet	berömlig
Ordentlighet och iugghet	God
Hörsamhet och lydand	God
Duglighet	god
Flit	God
Pålitlighet	God
Behandling af kreatur	berömlig
Utsamhet om saker	god
Arbetsfidelitet i	God

Hjelp	god
Susällsaktighet	God

Svederi Westtuna den 25 juli 1884

Witnen till oredörliga undertecknade:

Georg Kjellberg

Wittnesord: Berömlig, God, Försworlig, Dälig.

Tryck på mellanslag
tangenten för nästa
bild eller vänta

Här är ett foto på huset där det är skördefest, året är 1915. Lagg märke till Åkermarken " så långt ögat ser ".

" Förste man på Parkgatan "

Sven Sandberg tar skidorna föbi husknuten vid Zionsborg.

Bakom syns Kjellbergska fastigheten med vedboden och stenvuren till vänster.

Till höger (straxt under armen på mannen) syns gaveln på lidret. Fotot är daterat 8/3 1931

Aina berättar:

Aina Björlin, född i Olberga Gård, flyttade med föräldrarna till Arby i Kolbäck 1917, sedan till Kjellbergsska fastigheten 1920. De delade huset med Ainas farföräldrar August och Kristina. Aina började i Tuna Skola, beläget där skolan finns idag. Runt huset var mest åkrar, närmaste hus var Zionsberg, i folkmun kallad bönhuset. Som konfirmand läste hon i Svedvi kyrka, där hon också var med på körövningar. Det var långt dit, antingen gick hon genom skogen, cyklade eller så bar skidorna...

Aina pratar om "körsbärskogen bakom huset" med en speciell klang i rösten, goda bär på så många träd att man som liten upplever den som en skog. Bakom huset fanns redan då stenvallen. Nere i ena hörnet av tomten var en tvättstuga, en källa med rinnande vatten fanns vid stallet en bit bort i från huset (mot Lövåsen hållet). Andra minnen var de goda "pärona" och de fina små röda äpplen som var så vackra i julgranen, kallades ölandsäpplen.

Hon gifte sig med Åke och sonen Ola föddes i huset 1948. Ola har några minnen från huset, bl a när han som treåring låg sjuk och tittade ut genom fönstret där andra barn lekte. Den dagen då Ola föddes slutade hans morfar Gottfrid Kjellberg i verkstaden hos Henning Andersson

Annons:

PASSA TILFÄLLET!
Dessa vecka utförsälgas till 1
nya och beg. -30%
dam-, herr- och
barneyklar, tandem,
NV-autopedier,
Rexopedier
m. fl. märken 2 st. beg. bra
Lambrettor
125 och 150 cc, säljes för kundens
räkning. — Låga priser.
HENNINGS VERKSTAD
Hällstammar Tel. 100 48

Jordbruket upphörde 1939 efter
sedvanlig auktion, ladugården
blev flyttad till kommunens
förråds-område vid Tunalund, (där
den finns fortfarande).

Familjen Björlin flyttade till Västerås
i maj 1952, då Åke länge arbetat där.
De gamla flyttade i augusti 1954, då
det saknades både avlopp och in-
draget vatten i huset.

Huset var periodvis uthyrt tills kommun
inköpte fastigheten 1958, påpassligt
hade ABF tillsatt en komitee för att
utreda lokalfrågan.

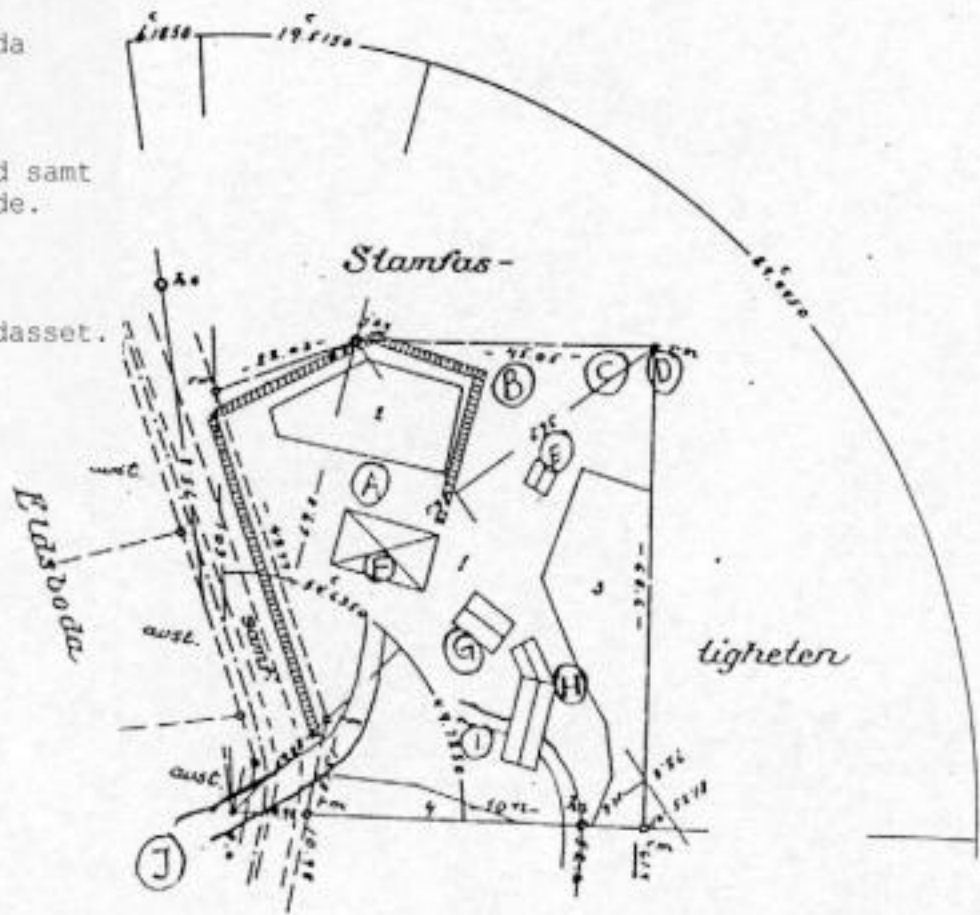
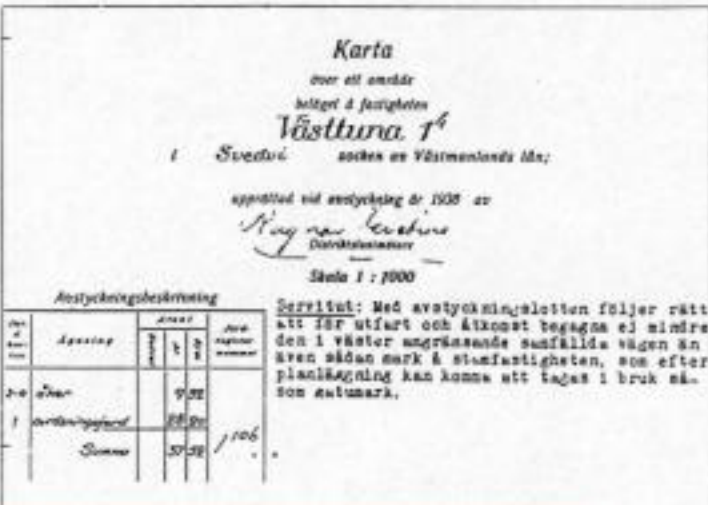
Tryck på mellanslag
tangenten för nästa
bild eller vänta

Så här såg gården ut på 30-talet.

- A Här stod äppelträdet med de små fina röda äpplena, det fanns även flera träd.
- B I hörnet av stenvuren var tvättstugan.
- C En källa med rinnande vatten, gropen.
- D Här var flera byggnader; stall, ladugård samt mangelbod, användes av många de närboende.
- E Förråd.
- F Bostadshus
- G Matbod med jordkällareunder, även snickarbod, cykelbod, på baksidan fanns dasset.
- H Vagnslider.
- I Portlider, åkte man igenom.
- J Uppfarten till gården.

akt H-h 372

Önr 307

Belegningar

- by- eller hemmansgräns
- - - annan ägo- gräns
- nyttillkommen gräns
- o gränspunkt
- o stödpunkt
- db = dubb i berg
- ds = dubb i sten
- hb = borrhål i berg
- hs = borrhål i sten
- rm = rör i marken
- rn = risten

År 1935 den 24 augusti har länstyrelsen fastställt å denna karta inlagd avstyckning, betygar; Västerås slott i landsmålet som ovan.
På tjänstens vägnar:

Tryck på mellanslag tangenten för nästa bild eller vänta

På besök i "ABF - huset" en vacker vinterdag.

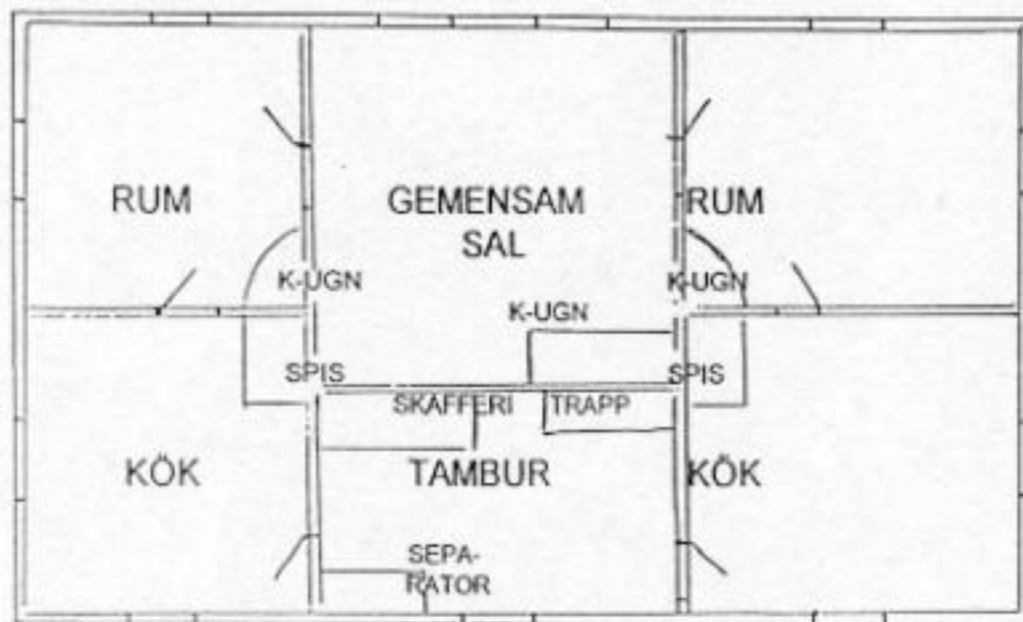
Den 7 / 2 1999 kom Aina Björlin till sitt fd. hem med sonen Ola Björlin och sin kusin Naemi Olsson. Naemi och tre av hennes syskon är födda i huset och bodde där med sina föräldrar till 1920.

Aina Björlin hade en vacker tavla med sig på huset målat 1946 av Ivar Nyström, skollärare.

Vi gick en rundvandring i huset som genomgått en kraftig renovering. Bl a var trappan omgjord, övervåningen var inredd och skorstensmuren var riven. Detta var synd för byggåret var inristat där. Tidigare var huset indelat i två lägenheter om rum och kök, tamburen och salen var gemensamma. Salen användes mest vid högtidliga tillfällen, uppvärmdes av ett fotogen-element, kakelugnar fanns i rummen och i köket fanns spishällen.

Kjellbergsgska fastigheten

Huset var indelat i två lägenheter om rum & kök, gemensam sal och tambur.

BOTTENVÅNINGEN

ÖVERVÅNINGEN - VINDEN

Tryck på mellanslag tangenten för nästa bild eller vänta

Den 29 maj 1959 invigdes det nya studiehemmet, som också blev ABF Kolbäcksdalens huvudkontor. Intresset för studiecirklar och kurser var stort redan 1961.

Tryck på mellanslag tangenten för nästa bild eller vänta

ABF's studiehem som sedan 1959 inrymmer i "Kjellbergiska" fastigheten Parkgatan 12. Förutom expeditiionslokaler inrymdes en modern språkstudio.

Runt 1950 talet bebyggdes området mellan Knektbacken och Kjellbergiska fastigheten med egna hem. Hela Hallstahammar grundades då från by till samhälle, mycket beroende på industriernas framfart.

Text skriven ur VLT 24/6 1958

Den Kjellbergiska fastigheten har ett både idylliskt och centralt läge vid Parkgatan.

Kommunalnämnden i Hhr tillstyrkte vid sammanträde på måndagskvällen förslaget om att lokaler för barnträdgårdsverksamhet inrättad i den sk Kjellbergiska fastigheten vid Parkgatan. Lokalerna skall också brukas av ABF för dess studieverksamhet.

De omändringar som ska vidtagas i byggnaden berör uteslutande dess interiörer. I bottenvåningen skall iordningställas tre samlings-salar och expedition. Lokalerna ska förses med värme genom kulvertledning från Fastighetsbolagets intilliggande bostäder i kv Våringen.

Den sk Kjellbergiska fastigheten anses ha ett visst kulturhistoriskt värde och den skall utvändigt också bevaras för framtiden i oberört skick för att påminna om den ursprungliga bebyggelsen i Hallstahammar.

Ombyggnadsarbetet beräknad dra en kostnad av 58 000 Kr, av vilket man väntar att statsbidrag skall utgå med 28 000 Kr. Förslaget skall slutbehandlas av kommunalfullmäktige.

HALLSTAHAMMAR

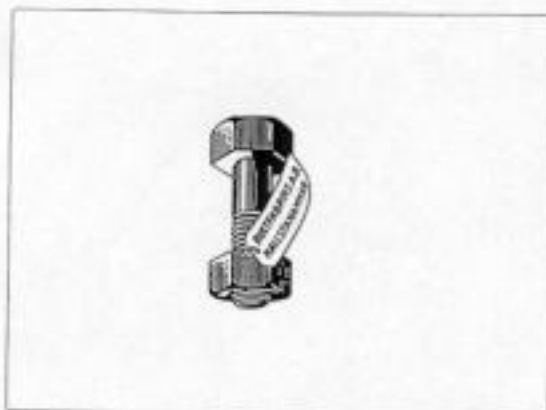
Folkets egen fritidsverksamhet

I kväll kl. 19.30 starta följande cirklar:

- ATT LEVA TILLSAMMANS. Ledare: fru A.-B. Basnier. Lokal: Metalls källarinkal.
- BORFÖRING. Ledare: Ivar Pettersson. Lokal: ABF-hemmet.
- TVSK FORTS. Ledare: R. Sivert. Lokal: ABF-hemmet.
- KNYPPNING. (Forts.) Ledare: fru A. Pettersson. Lokal: ABF-hemmet.
- ENGELSK FORTS. Ledare: Arvid Alevid. Lokal: ABF-hemmet.
- MODISTKURS. Ledare: fru Berit Sundkvist. Lokal: ABF-hemmet.
- TRASLÖJD. Ledare: Lars Larsson. Lokal: Daghemmet.

Lekskola och studielokaler
i Kjellbergiska fastigheten

Tryck på
mellanslag
tangenten
för nästa
bild eller
vänta

Årets sportiga stil...

Stuckejackor
i smärre M & L
Pris nr. 140-148

TEXTIL
konsum
Hallstahammar

Tryck på mellanslag tangenten för nästa bild eller vänta

<p>LÄR ER KÖRA BIL!</p> <p>Skärpt erfarenhet somera vid alla föda skaffningen. Vi hjälper Er fullt moderna och bästa utbildning för skola till som motorcykel.</p> <p>PETTERSSONS BILSKOLOR Hallstahammar Tel. 10110</p>	<p><i>Sportpriser Bodenhammar</i></p> <p>FORLOVNINGSRINGAR av Rådbygget</p> <p><i>Yvonne Persson</i></p> <p>Storgatan 16 VÄSTERÅS Tel. 2118</p>
<p>Vi lär ut för sport och cykel! REPARATIONER. Fackmannen garanterar förstklassigt arbete.</p> <p>Arvid Anderssons Cykelaffär Tel. 10111 Box 1004</p>	<p><i>Fredriksson</i></p> <p>Herr- och Damfrisering SPORTHALLEN Tel. 10237</p> <p>Kemisk och elektrisk permanset</p> <p>Bruklådan</p>

Vid behov av

cykel och sportartiklar
köper Ni fördelaktigast
hos

Hallstahammar's Cykel- & Sportaffär
ALLT I BRANSCHEN!
J. A. Stenström. Tel. 10077.

<p><i>För vintersporten</i></p> <p>Stuckejackor, sporttröjor skåbyxor, golfbyxor och strumpor.</p> <p>Direkta sportkläder Hälskar och västar Underkläder</p>	<p><i>För inomhussporten</i></p> <p>Träningsmattor Gymnastikbänkar och stölar Gymnastikbänkar m.m.</p> <p>Att för sporten i stora smärre, smärre smärre eller på förtäringar II och Västeråsigen 21.</p>
<p> Carl E. Petterson Hallstahammar, Tel. 10110</p>	

RESVASKOR
PORTFOLJER RYGGSACKAR
SPORTJACKOR

Den välortade stjärnan
med de äga priserna!

HALLSTABODEN

Tel. 10110

<p>SPORT-extra!!! För Ni i förtäringar hos</p> <p>MULTINS på Köpmanstorg</p>	<p><i>Varför</i> går vi till Hallstahammar's för våra KALLE GUSTAFSSON i Näsing Där på våra sidor</p>
--	--

Var femte med i studiecirkel

Var femte invånare i Hhr deltog den gånga säsongen i ABF:s studiecirkelverksamhet. Detta ganska enastående resultat kommer man fram till av de siffror avdelningen redovisade från vinterns studiearbete. Ett verkligt rekordår är det också med nära nog fördubblat antal studiecirklar och studietimmar. Även lyckat samarbete med skolorna har delgivits, genom tillmötesgående rektorer har tillfälle givits att presentera det frivilliga folkbildningsarbetet inför högstadie-klasserna. Resultatet av detta var att FN-dagen firades gemensamt av skolorna och ABF i Hallsthammar den 24 oktober 1960.

Samarbetet med skolan är ett led i arbetet att söka få den nya generationen mera internationellt medveten, säger studieinstruktör Dietmar Johansson.

Rekordår för ABF i Hallsthammar

Kullen, där ABF-hemmet ligger, är nu nyplanerad mot Parkgatan och Föreningsgatan. Vackra stödmurar i natursten har lagts upp mot gatorna och uppfarten till huset är också lagd med natursten. Det parkbetonade området har också en altan för soffor. Ännu återstår en del planeringsarbeten bakom studiehemmet, som i höstas försågs med ett nytt tak. Den gamla gården har gjorts till en vacker kulturbyggnad, ett förmämligt inslag i samhällsbilden.

Tryck på mellanslag tangenten för nästa bild eller vänta

Att hugga i sten har blivit en livslång sysselsättning för bröderna Harald och Holger Eklund, 74 respektive 71 år. I dagarna lägger de sista handen vid en pampig stenmur runt ABF:s tomt på Parkgatan i Hallstahammar.

Bröderna Eklunds stenhuggeri är det enda i sitt slag i Mellansverige.

— Ja det här hantverket är på uddöende, suckar Harald Eklund och skjuter upp kepsen i pannan under en kort arbetspaus.

— Det har inte kommit några nya stenhuggare på 50 år. Lärlingar? Näe... Det får ju inte damma på dem! Och enligt de nya lagarna får man inte lyfta stenar tyngre än 15 kilo. Sedan ska det ju vara kranar och traverser.

"RUBBELMUR"

Rimliga regler, kan det tyckas. Men några sådana maskiner syns inte till vid murbygget på Parkgatan. Upp till 50 kg lyfter bröderna utan besvär — så mycket väger de tyngsta stenarna i muren. Totalt väger den mellan 40 och 50 ton.

— Lyftar man på rätt sätt går det bra, säger Harald Eklund. Och så får man ju inte gå med jackor som slutar mitt på ryggen. Ska man klara ryggen måste man hålla sig varm.

Redan i våras inleddes arbetet med trappan och den långa mur som nu slingrar runt räkstan halva kvarteret vid ABF-kullen. Bröderna Eklund började då bryta granit i sitt stenbrott i Fromtorp öster om Hallsta. I juli vidtog så själva sammanfogningen av stenarna, enligt ett mönster som på fackspråk kallas rubbelmur. Samma typ av mur finns bl a på Hammartorget — även den ett verk av bröderna Eklund.

Efter viss tvekan låter sig bröderna fotograferas uppflygna på muren. Egentligen ville de arbeta oavbrutet, nästa dag ska muren vara färdig. Då återstår bara kantstenen vid trottoaren.

Harald tycks vara den oomvistade arbetsledaren av de två och instruerar lillebror Holger:

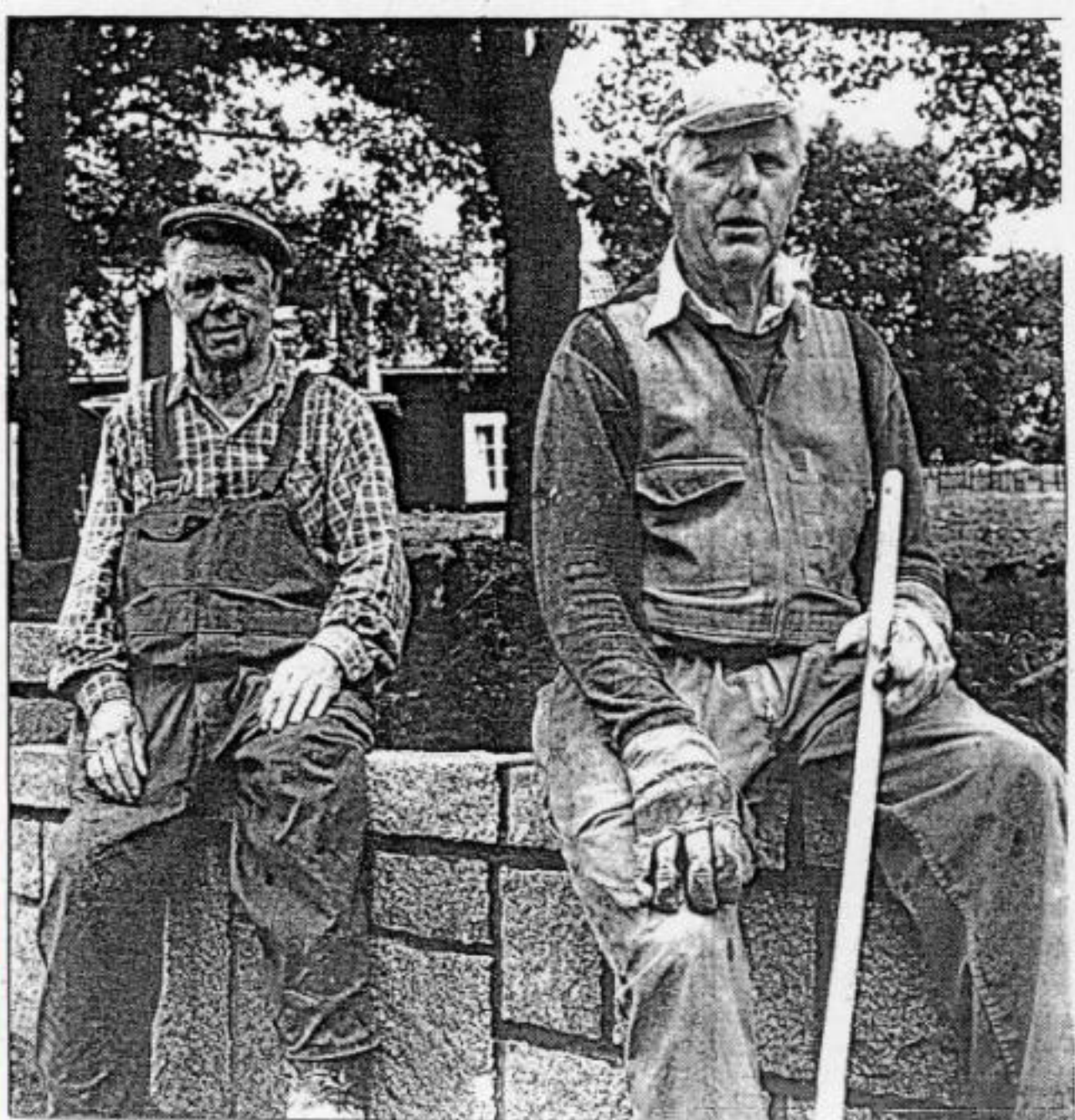
— Råta den där stenen, Holger! Dra isär lite i fogen.

Såja. Nu blir den fin...

Någon pensionering blir det nog inte tal om på länge för de rutinerade stenhuggerbröderna. De är fullbokade långt in på nästa år.

ANN LYSTEDT

VF 26-89
Harald och Holger huggar fortfarande

Nu ligger bröderna Harald (t v) och Helger Eklund sista handen vid sista stenen på den långa stenmur som slingrar sig runt ABF-huset i Hallstahammar.

Tryck på
mellanslag
tangenten för
nästa bild eller
vänta

Minnen kring Kjellbergiska huset -

där mycket av framtidsdiskussionen om samhällets utveckling 1960-1970-tal pågick i studiecirklar. Aftonbrevskolans studiecirklar blev inspirationskällan till en förnyelse av folkrörelsearbetet.

Inte minst inom ABF fanns det en inre debatt om att försöka möjliggöra skapandet av en "folkbildningens högberg" med ABF Arosgården i Västerås med heltidsanställd studieledare som modell. En "utredningskommitté" (Elon Bergström, Ina Sjögren, Axel Grefberg och undertecknad) tillsattes 1957. Det fanns ett inre motstånd, det skall erkännas, främst för att de ekonomiska kalkylerna var i svagaste laget. Öppningen kom med Konsums Eric Thor. Man kunde tänka sig att köpa en deltidstjänst för medlemsvård. Därmed kunde ABF-avdelningen våga sig på "experimentet" och tjänsten ledigförklaras.

Samtidigt var Kjellbergiska fastigheten i blickfånget. Kommunen var villig att inreda och hyra ut lokaliteterna och därmed skapades expedition och studielokaler.

När så äntligen Dittmar Johansson år 1960 tillträdde sin tjänst kom tiden att påminna om den som Carlsson i August Strindbergs Hemsöborna gör. Liket denne kom Dittmar som ett yrväder, dock utan Höganäskrus om halsen, bejakad att omstrukturera arbetet och med en brinnande ambition som smittade av sig på hela verksamheten.

Åter blev det liv i de Kjellbergiska rummen!

ABF:s studiecirklar ökade kraftfullt det första arbetsåret 1960. Antal redovisade cirklar var 129 och kommande år kunde 238 cirklar redovisas. Det säger en hel del om bildningsarbetet i det Kjellbergiska huset.

Jag minns ännu den speciella känslan när ABF-skylden fick sin plats på fastigheten.

På något sätt knöts folkbildningen närmare in i ortens medvetande, det som Gunnar Hirdman tolkat: "Utbildning är till för att ge människan färdigheter, men först bildning ger människan värdighet".

Från verksamheten minns jag också "språkklubbets" tillkomst. ABF-avdelningen var en av de första i landet som moderniserade språkutbildningen med den nya tekniken, som underlättade nysvenskarnas språkbehov. År 1967 startades Invandrarbyrån, (den första i landet) som 1992 övergick i kommunal regi. En omfattande studiecirkelverksamhet i kommunalkunskap genomfördes som fick stor uppmärksamhet i folkbildningsarbetet. Personligen känner jag doften av Dittmar Johansson, Roland Salestam och alla andra aktivt arbetande bildningskämpar när jag besöker fastigheten och känner dess atmosfär.

Jag minns också "irritation" när man inte fick stöd från den kommunala myndigheten att göra en försiktig utbyggnad för att klara förvaltningsbehovet och tvinga ABF att söka andra administrativa lokaliteter.

Vi skall dock vara tacksamma för att fastigheten fortfarande står "orörd" som ett monument från en gången tid, väl anpassad i miljön. Att den för framtiden åter står i folkbildningens tjänst gläder ett sargat hjärta som ser fastigheten som en central del i kommunens utveckling och folkrörelsehistoria.

1999-06-10

Thure Jadestig

Tryck på mellanslag
tangenten för nästa
bild eller vänta

Från 1960 - talet och framåt har det bedrivits ABF verksamhet i huset, 1971 avslogs en tillbyggnad, tack vare detta är det ett välbevarat och mycket vackert hus idag.

Mycket har ändrats i kommunen, vägar är flyttade och ändrade, en del hus är rivna och nya har tillkommit, industriernas prakttid är över och alltför många har vetskap om arbetslöshetens oro. Centrum som länge funnits vid "Domus och Expo", har växt och är snart uppe vid begynnelsen Knektbacken igen.

Trots allt som har hänt i vår kommun, står där uppe på kullen i Västtuna huset som sett förändringarna i tiden;

- - - Den Kjellbergiska Fastigheten - - -

För bara tre generationer sedan gick där ute både kor och hästar, runt huset odlades havre, potatis och ärtor, barnen sprang barfota långt in på hösten...

Huset kan ingenting berätta för oss, *men* om Du är lite nyfiken kanske känslan innanför väggarna ger en förnimmelse av att livet inte är så självklart.

Nu har huset använt i ABF:s regi i 40 år, ett stort GRATTIS till ett bra val av arbetsplats.
Önskar Er en lyckad framtid!

Tack för Er förlitan att Ni lät mig sammanställa historien om detta fina hus!

Maud Granath

Tryck på mellanslag
tangenten för nästa
bild vänta

Tack för hjälpen till

Kyllikki ABF	Hallstahammar
Annelie ABF's arkiv	Surahamaar
Biblioteket	Hallstahammar
Kultur & Fritid	Hallstahammar
Byggnadskontoret	Hallstahammar
Lantmäteriet	Västerås
VLT's arkiv	Västerås
Olle Lindqvist	Skantzen -
Gunilla Rosengren	
Stina Holsten	Hallstahammar
Asa Kjellberg	Hallstahammar
Naemi Olsson	Hallstahammar
Aina Björlin	Västerås
Ola Björlin	Västerås
Thure Jadestig	Västerås

Tryck på mellanslag
tangenten för nästa
bild eller vänta

Tryck på ESC tangenten
för att avsluta

2006

eriko